

Käsikirjoitus julkaisuun

- Juntunen, M.-L. (2025). Lasten soitinopintojen tehostaminen Alku Soittoon -hankkeessa. *Puhallinmusiikki*, 1/2025, 29–30.

Lasten soitinopintojen tehostaminen Alku Soittoon -hankkeessa

Marja-Leena Juntunen

Sibelius-Akatemia on syksystä 2022 lähtien toteuttanut **Next Generation – Alku soittoon** -hanketta yhteistyössä useiden musiikkiopistojen kanssa ja osittain ulkopuolisen rahoituksen tukemana (www.uniarts.fi/projektit/next-generation-alku-soittoon). Hankkeen tavoitteena on tehostaa erittäin motivoituneiden 5–9-vuotiaiden musiikkikoululaisten oppimista ja tukea heidän kokonaisvaltaista kehitystään soitinopinnoissa. Aloitteen teki Sibelius-Akatemian viulunsoiton lehtori Yvonne Frye, joka muiden opettajien tavoin katsoi, että nykyiset musiikkiopistokäytännöt – joissa oppitunteja on vain yksi viikossa – eivät riitä vastaamaan innokkaiden lasten oppimistarpeisiin. Laajemmin hankkeen taustalla on perheiden ja musiikin ammattilaisten huoli suomalaisen musiikkikasvatusjärjestelmän valmiuksista tarjota riittävää pohjaa musiikin ammatillisille opinnoille (esim. Ojala & Pohjannoro, 2024). Huolta herättävät myös klassisen musiikin koulutusohjelmien korkeat keskeyttämisprosentit koulutuksen eri tasoilla länsimaissa (esim. Ruth & Müllensiefen, 2021; Tucker & Winsler, 2023).

Hanke perustuu neljään keskeiseen osatekijään, joita ovat: (1) opetuksen määrän lisääminen (2) ryhmäopetus ja vertaisoppimisen integrointi yksilöopetuksen rinnalle, (3) eri opettajien rinnakkaisopetus sekä (4) hyvinvointia edistävä oppimisympäristö, jossa oppilaat voivat kehittyä omaan tahtiinsa. Oppilas saa viikoittain musiikkiopiston soitonopettajan johdolla kaksi yksilötuntia ja yhden ryhmätuntin toisen oppilaan kanssa. Ryhmätunti on integroitu yksilötuntiin mahdollisuuksien mukaan peräkkäin. Lisäksi jokainen oppilas saa viikoittain yhden oppituntin opettajaopiskelijan johdolla osana tämän pedagogiikkaopintojen opetusharjoittelua ohjaavan opettajan tukemana ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Iästä ja tilanteesta riippuen tunnit ovat kestoltaan 30–45 minuuttia. Hankkeessa järjestetään myös tapahtumia, joissa yhdistetään laulua, soittoa ja musiikkiliikuntaa, sekä matineoita soolo- ja yhteissoittoaesityksille. Opetusjärjestelyt vaihtelevat jonkin verran oppilaitoskohtaisesti. Tavoitteena on, että ulkopuolisen rahoituksen turvin hankkeeseen osallistuminen ei nosta oppilasmaksua.

Itse toimin hankkeessa tutkijana sen pilottivaiheessa (2022–2023). Tutkimusaineisto koostui kaikkien opettajien ja opetusharjoittelijoiden päiväkirjamerkinnoista sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa haastatteluista (ks. Juntunen & López-Íñiguez, 2024). Tulosten mukaan osallistujat kokivat, että hankkeen keskeiset toimintatavat tehostivat ja rikastuttivat merkittävästi lasten oppimista ja kehitystä verrattuna tavanomaiseen musiikkikoulun käytäntöön. Opettajien mukaan hanke edisti myös selvästi lasten motivaatiota, jolla on todettu olevan keskeinen merkitys musiikillisissa saavutuksissa (Rados et al., 2003). Usein

toistuvat oppitunnit tukivat lasten soittotaidon kehittymistä merkittävästi ja vahvistivat musiikkiopisto-opettajan ja oppilaan välistä suhdetta. Eri opettajien rinnakkaisopetus toi monipuolisuutta ja moninaisuutta, rikastutti lasten musiikillista kehitystä ja opetti joustavuutta. Toisaalta vaihtelevat tehtävänannot, opetusmenetelmät ja ohjelmistot aiheuttivat ajoittain hämmennystä lasten keskuudessa.

Opettajat kokivat yhteistyön innostavana ja hyödyllisenä, ja se toimi heille myös pedagogisena täydennyskoulutuksena. Tulokset olivat linjassa aiempien korkea-asteen koulutusta koskevien tutkimusten kanssa, joiden mukaan vertaisten kanssa tapahtuva yhteistoiminta edistää oppimista (Hanken, 2016) ja opettajien yhteistyö luo kontekstin yhdessä oppimiselle (esim. Zanner & Stabb, 2016). Opettajien yhteistyö olisi kuitenkin hyötynyt paremmasta suunnittelusta ja johtamisesta. Ryhmätunnit ja matineat mahdollistivat kaikkien toimijoiden kohtaamisen ja yhdessä toimimisen, edistivät vertaisoppimista ja yhteisöllisyyttä ja tarjosivat antoisia kokemuksia. Kaikki osallistujat ottivat ryhmäopetuksen hyvin vastaan, ja sen koettiin lisäävän motivaatiota. Soitonopettajat halusivatkin vahvistaa sen roolia tulevissa käytännöissään.

Hankkeessa opettajat ja huoltajat seurasivat tarkasti lasten edistymistä ja hyvinvointia, mikä yhdessä ryhmätoiminnan kanssa rikasti lasten sosioemotionaalista kehitystä. Nämä tekijät auttoivat tasapainottamaan kiireisen opiskeluaiakataulun vaatimuksia. Oppimista edisti myös osallistujien joustavuus käytännön asioissa sekä hankkeeseen osallistuneiden oppilaiden kyky keskittyä, jota edelleen tukivat niin opettajien kuin huoltajienkin ponnistelut. Hankkeen suurin haaste oli sen aikaa vievä luonne. Osa huoltajista oli huolissaan siitä, että lasten vapaa-aika keskittyi liikaa yhteen harrastukseen. Lisäksi perheillä oli vaikeuksia löytää aikaa kotiharjoittelulle. Jotkus opettajat odottivat oppilaiden harjoittelevan enemmän kuin he todellisuudessa harjoittelivat, kun taas toisten lasten kohdalla huoltajat kokivat tarpeelliseksi rajoittaa harjoittelun määrää.

Hanke näyttää onnistuneen tavoitteessaan tehostaa soitonopiskelusta motivoituneiden lasten oppimista heidän opintojensa alkuvaiheessa. Laajemmasta näkökulmasta tarkasteltuna hanke herättää kysymyksiä koulutuksellisesta tasa-arvosta. Esimerkiksi lahjakkuuden ja ammatillisten tavoitteiden korostaminen musiikkioppilaitostoiminnassa on yhdenvertaisuuden näkökulmasta ollut kriittisen tarkastelun kohteena, etenkin alan tutkimuksissa (esim. Laes ym., 2018; Juntunen, 2021; Väkevä ym., 2022). Hankkeessa osa musiikkiopiston sellaisista oppilaista, joiden katsotaan hyötyvän lisäopetuksesta ja joiden huoltajat ovat kiinnostuneita ja halukkaita osallistumaan toimintaan, saa muihin oppilaisiin verrattuna ylimääräisiä koulutusresursseja. Suomessa koulutuksellinen tuki ja huomio kohdistuvat pääsääntöisesti oppilaisiin, joilla on oppimisen haasteita ja erityisen tuen tarve. Voidaankin esittää haastava kysymys siitä, kuka ansaitsee erityiskohtelua koulutuksessa. Viime vuosina sekä tutkimuksessa (Laine & Tirri, 2021) että julkisessa keskustelussa on korostettu lahjakkaiden ja motivoituneiden lasten oikeutta saada yksilöllistä ja kohdennettua tukea kehittymisensä vahvistamiseksi, erityisesti koska Suomessa ei ole virallista koulutuspolitiikkaa tällaisille oppijoille (Tirri & Kuusisto, 2013). Next Generation -hanke on linjassa tämän ajattelutavan kanssa.

Hanke jatkaa edelleen toimintaansa. Keväällä 2024 toimintaan tulivat mukaan Pirkanmaan musiikkiopisto sekä Tampereen ammattikorkeakoulu (lisätietoa, peppiina.kaperi@uniarts.fi)

Lähteet

- Hanken, I. M. (2016). Peer learning in specialist higher music education. *Arts and Humanities in Higher Education*, 15, 364–375. <https://doi.org/10.1177/1474022216647389>
- Juntunen, M.-L. (2021). Eriarvoistavat mekanismit taiteen perusopetuksessa: synteesi Arts Education for All -ryhmän tutkimuksista. *Synteesi*, (4), 27–39. https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7497/Juntunen_Synteesi_4_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Juntunen, M.-L. & López-Íñiguez, G. (2024). Enrichment and acceleration of highly motivated children's instrumental music learning. A case study of a pilot development project. *Research Studies in Music Education*. DOI: 10.1177/1321103X241297094
- Laes, T., Westerlund, H., Väkevä, L., & Juntunen, M.-L. (2018). Suomalaisen musiikkioppilaitosjärjestelmän tehtävä nyky-yhteiskunnassa: Ehdotelma systeemiseksi muutokseksi. *Musiikki* 48, 2, 5–25. <https://musiikki.journal.fi/article/view/97108>
- Laine, S., & Tirri, K. (2021). Finnish conceptions of giftedness and talent. Teoksessa R. J. Sternberg, & D. Ambrose, D. (toim.), *Conceptions of giftedness and talent* (s. 235–249). Palgrave Macmillan.
- Ojala, J., & Pohjannoro, U. (2024). Understanding learners' relationships with music. *Research Studies in Music Education*. <https://doi.org/10.1177/1321103X241235575>
- Rados, K., Kovacevic, P., Bogunovic, B., Ignjatovic, T., & Acic, G. (2003). Psychological foundations of success in learning music at elementary school age. Teoksessa R. Kopiez, A. C. Lehmann, I. Wolther, & C. Wolf (toim.), *Proceedings of the 5th Triennial ESCOM Conference, 8–13 September 2003* (s. 416–419).
- Ruth, N., & Müllensiefen, D. (2021). Survival of musical activities. When do young people stop making music? *PloS one*, 16(11), e0259105. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0259105>
- Tirri, K., & Kuusisto, E. (2013). How Finland serves gifted and talented pupils. *Journal for the Education of the Gifted*, 36, 84–96. <https://doi.org/10.1177/0162353212468066>

Tucker, T. L., & Winsler, A. (2023). Who takes music with them when they transition to high school? *Journal of Research in Music Education*, 71(1), 22–48.
<https://doi.org/10.1177/00224294221121053>

Väkevä, L., Westerlund, H., & Ilmola-Sheppard, L. (2022). Hidden elitism: the meritocratic discourse of free choice in Finnish music education system. *Music Education Research*, 24(4), 417–429. <https://doi.org/10.1080/14613808.2022.2074384>

Zanner, A., & Stabb, D. (2016). Singers, actors and classroom dynamics: From co-teaching to co-learning. Teoksessa H. Gaunt, & H. Westerlund (toim.), *Collaborative Learning in Higher Music Education* (s. 231–236). Routledge.